

אמונה ומקורות

כישופים ביהדות: האיסור, המקורות והדרך להתמודדות

הרצאה כתובה ומסודרת על משמעות הכישוף במקורות, חומרת האיסור, ההתייחסות בימינו והדרך היהודית לחיים של אמונה וביטחון.

פתיחה: בין פחד לאמונה

נושא הכישופים מעורר אצל אנשים סקרנות גדולה ולעיתים גם פחד עמוק. כאשר אדם עובר תקופה קשה – בפרנסה, בזוגיות, בבריאות או בנפש – קל לו לחשוב שמישהו פגע בו בכוח נסתר. התורה מבקשת מאיתנו לעצור לפני שמסיקים מסקנות, לא לחיות מתוך פחד ולא למסור את חיינו לידי בעלי כוחות, מגידי עתידות או אנשים המבטיחים פתרונות פלא.

הנקודה הראשונה והחשובה ביותר היא שהעולם אינו הפקר. האמונה היהודית מלמדת שהקב"ה מנהיג את המציאות, ושום כוח אינו עומד בפני עצמו. גם כאשר איננו מבינים מדוע דבר מסוים קורה, הדרך הנכונה היא להתחזק באמונה ובמעשים טובים, ובמקביל לפעול באופן מעשי ואחראי.

מה התורה אומרת על כישופים?

התורה מזכירה שורה של מעשים שהיו מקובלים בעמים הקדומים: ניחוש, קסם, כישוף, פנייה אל אוב וידעוני ודרישה אל המתים. היא אוסרת על עם ישראל ללמוד את דרכיהם ולהשתמש באמצעים אלה כדי לדעת את העתיד, להשפיע על אדם אחר או לנסות לשלוט במציאות.

”לא יִמָּצָא בָּךְ... קִסָּם קְסָמִים, מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף... וְדִרְשׁ אֶל הַמֵּתִים”

דברים י"ח, י"ו-א

מיד לאחר רשימת האיסורים מופיעה ההדרכה החיובית: "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ". תמימות כאן אינה נאיביות; משמעותה שלמות באמונה. לא לרדוף אחר סודות שכביכול יגלו את העתיד, אלא ללכת עם הקב"ה, לעשות את המוטל עלינו ולקבל החלטות בשכל ישר ובאחריות.

פסוקים מרכזיים מן המקרא

- "מְכַשֶּׁפָה לֹא תִחְיֶה" — שמות כ"ב, י"ז.
- "אַל תִּפְּנוּ אֶל הָאֱבֹת וְאֶל הַיִּדְעָנִים, אֶל תִּבְקְשׁוּ לְטִמְאָה בָּהֶם" — ויקרא י"ט, ל"א.
- "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" — דברים י"ח, י"ג.

מן הפסוקים עולה שהבעיה איננה רק עצם הפעולה, אלא גם הפנייה והבקשה. אדם אינו רשאי ללכת אל מי שמציג את עצמו כבעל כוחות אסורים, אפילו מתוך סקרנות או רצון "רק לבדוק". הפנייה עצמה עלולה למשוך את האדם לעולם של פחד, תלות וטעות.

מדוע האיסור חמור כל כך?

הכישוף מבטיח לאדם שליטה: לדעת מה יקרה, לכפות רצון על אדם אחר, לשנות קשר זוגי או להשיג הצלחה בלי התהליך המוסרי והמעשי הנדרש. בכך הוא מחליף את האמונה באשליית כוח. במקום תפילה, תשובה, עבודה פנימית וקבלת החלטות נכונה — האדם מתחיל להיות תלוי במי שטוען שיש בידו מפתח נסתר לגורלו. יש כאן גם סכנה מוסרית. הניסיון להשפיע על רצונו של אדם אחר, במיוחד בענייני אהבה וזוגיות, מנוגד לכבוד האדם ולבחירה החופשית. קשר בריא אינו נבנה באמצעות כפייה רוחנית אלא בכנות, הקשבה, אחריות, סליחה ועבודה משותפת.

האם לכישופים יש כוח?

במקורות ישראל קיימות גישות שונות ביחס לאופן שבו יש להבין תופעות של כישוף. יש שהדגישו את צד האשליה, ההטעיה והאמונות הטפלות, ויש מקורות המתייחסים לכוחות רוחניים באופן ממשי יותר. אולם המסקנה המעשית משותפת: התורה אוסרת לעסוק בהם ואוסרת לפנות אליהם.

לכן אין צורך שאדם ינסה בעצמו לברר אם פעולה מסוימת היא "אמיתית". עצם החיפוש עלול להכניס אותו למעגל של חרדה. ההדרכה הבטוחה היא להתרחק מכל מי שעוסק בכישוף, ניחוש או זימון מתים, ולהפנות את הכוחות לתורה, תפילה, מצוות ופתרונות מעשיים.

מה העיסוק בכישופים עלול לגרום?

מלבד האיסור ההלכתי, העיסוק בנושא עלול לגרום לנזקים ממשיים: פחד מתמשך, חשדנות כלפי בני משפחה, תלות באדם שמבטיח "טיפול" נוסף, הוצאות כספיות כבדות והימנעות מקבלת עזרה מתאימה. לעיתים כל אירוע שלילי מתפרש כהוכחה לכישוף, וכך החרדה מזינה את עצמה.

חשוב לומר בבירור: לא כל עיכוב בפרנסה, משבר בזוגיות, תחושה גופנית או תקופה של עצבות הם סימן לכישוף. לקשיים בחיים יכולות להיות סיבות רפואיות, נפשיות, כלכליות או בין-אישיות. אמונה אינה סותרת בדיקה מקצועית. כאשר יש בעיה בריאותית פונים לרופא; כאשר יש מצוקה נפשית פונים לאיש מקצוע מוסמך; ובמשבר זוגי אפשר להיעזר בייעוץ מתאים.

כישופים בימינו

כיום אפשר לפגוש את הנושא אצל קוראים בקלפים, מתקשרים, מגידי עתידות, מטפלים המבטיחים "פתיחת מזל" או אנשים ברשת שטוענים כי גילו כישוף ויכולים להסירו תמורת תשלום. לעיתים הפנייה מתחילה בסכום קטן ובהמשך מגיעות דרישות לתשלומים נוספים, תוך הפחדה שהמצב יחמיר אם לא ממשיכים.

צריך להיזהר במיוחד ממי שמבטיח תוצאה ודאית, דורש סודיות, מלחיץ לקבל החלטה מיד, מבקש סכומי כסף חריגים או טוען שרק הוא מסוגל להציל את הפונה. התנהגות כזאת היא סימן לעצור, להתייעץ עם אדם אמין ולא לפעול מתוך בהלה.

הדרך היהודית להתמודדות

ראשית, מפסיקים כל קשר עם בעלי כישוף, מגידי עתידות או מי שמפחיד ודורש כסף. שנית, מחזקים את יסודות החיים היהודיים: תפילה בכוונה, לימוד תורה, צדקה, שמירת מצוות, בדיקת מזוזות אצל סופר מוסמך כאשר יש

בכך צורך, ועשיית שלום עם הסביבה. אלה אינם קסמים אלא דרכים לעבוד את ה' ולבנות חיים יציבים של קדושה.

לצד החיזוק הרוחני פועלים במציאות: מסדרים את המצב הכלכלי, מטפלים בבריאות, מדברים בכנות בבית ומבקשים עזרה מקצועית כאשר צריך. אפשר לפנות לרב מוסמך ואמין לקבלת הדרכה, אך אין לוותר על שיקול דעת ואין לקבל הבטחות לתוצאה על-טבעית.

”אַתָּה הָרָאָתָ לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים, אֵין עוֹד מִלְּבָדוֹ”

דברים ד', ל"ה

סיכום

התורה אוסרת עשיית כישוף ופנייה לבעלי כוחות אסורים. המסר איננו לחיות בפחד מן הנסתר, אלא להפך: לחיות באמונה, באחריות ובביטחון בה'. כאשר מתעורר קושי, בודקים אותו בשיקול דעת, מתחזקים בתורה ובתפילה, פועלים בדרך מעשית ומתייעצים עם אנשים מוסמכים ואמינים. הדרך היהודית אינה דרך של פחד – היא דרך של קדושה, בחירה, תקווה ואור.

כאשר יש ספק או מצוקה רוחנית, נכון לקבל הכוונה אישית מרב מוסמך ומקובל הפועל ביראת שמים ובאחריות.

המימד הנוסף · הרב יוסף ביטון שליט"א

050-590-1349 · ravbiton.com · לפניה מכובדת ולשותפות בהפצת תורת הקבלה